

SB-0031

First Year B. A. Examination

March / April - 2011

Political Science : Paper - II

(Indian Government & Politics)

Time : Hours]

[Total Marks :

સૂચના :

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	____
F. Y. B. A.	____
Name of the Subject :	____
Political Science - 2	____
Subject Code No. : 0 0 3 1	Section No. (1, 2,.....) : Nil
Student's Signature	

(૨) પ્રશ્ન નં. ૧ ફરજિયાત છે.

(૩) તમામ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

૧ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો :

(૧) સમાજવાદી રાજ્ય એટલે શું ?

(૨) સમવાયતંત્રી વ્યવસ્થા એટલે શું ?

(૩) બંધારણની કઈ કલમને ડૉ.બી.આર.આંબેડકરે બંધારણના આત્મા તરીકે ઓળખાવી છે ?

(૪) મૂળભૂત અધિકારો અને માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો વચ્ચે શું તફાવત છે ?

(૫) ભારતના રાષ્ટ્રપતિ રાજ્યસભામાં કેટલા સભ્યોની નિમણૂક કરી શકે છે ?

(૬) રાજ્યસભાના સભ્યોની મુદત જણાવો.

(૭) સાર્વત્રિક પુખ્તવય મતાધિકાર એટલે શું ?

૨ ભારતના બંધારણના સ્રોત સમજાવો.

અથવા

૨ ભારતીય બંધારણના આમુખમાં વ્યક્ત થયેલા ઉદ્દેશ્યોની વિગતે ચર્ચા કરો.

૩ 'રાજ્યનીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો' - એ વિષય ઉપર નિબંધ લખો.

અથવા

૩ 'ભારતના રાષ્ટ્રપતિ બંધારણીય વડા છે.' - આ વિધાનને ટીકાત્મકપણે તપાસો.

SB-0031]

1

[Contd...

૪ ભારતના વડાપ્રધાનના સ્થાન અને સત્તાઓની વર્તમાન સંદર્ભ સાથે ચર્ચા કરો.

અથવા

૪ 'કેન્દ્ર-રાજ્ય સંબંધો' - આ વિષય ઉપર નિબંધ લખો.

૫ ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે)

(અ) રાજ્યપાલ

(બ) ન્યાયતંત્રનું મહત્ત્વ

(ક) પ્રાદેશિક પક્ષો

(ડ) ચૂંટણી આયોગ.

ENGLISH VERSION

Instructions : (1) As per the instruction No. 1 of Page No. 1.

(2) Question No. 1 is **compulsory**.

(3) All questions have **equal** marks.

1 Answer the following questions in short :

(i) What is Socialist State ?

(ii) What is Federal System ?

(iii) To which article of the constitution Dr.B.R.Ambedkar has introduced as soul of constitution ?

(iv) What is the different between fundamental right and directive principles ?

(v) How many members may appointed by President of India in Rajya Sabha ?

(vi) State the tenure of members of Rajya Sabha.

(vii) What is universal adult franchise ?

2 Explain the sources of Indian constitution.

OR

2 Discuss the objectives embodied in preamble of Indian constitution in detail.

3 Write an essay on 'Directive principles of state policy'.

OR

3 'The President of India is constitutional head' - Critically assess this statement.

4 Discuss the status and powers of Prime Minister of India with present context.

OR

4 Write an essay on 'Centre-State Relation'.

5 Write short notes : (any two)

- (i) Governor
- (ii) Importance of Judiciary
- (iii) Regional Parties
- (iv) Election Commission.

हिन्दी अनुवाद

- सूचना : (१) पेज नं. १ की सूचना नं. १ के अनुसार ।
(२) प्रश्न १ अनिवार्य है ।
(३) सभी प्रश्नों के अंक समान हैं ।

१ निम्नलिखित प्रश्नों के संक्षिप्त में उत्तर दीजिए :

- (१) समाजवादी राज्य क्या होता है ?
- (२) संघीय व्यवस्था क्या है ?
- (३) संविधान के किस अनुच्छेद को डॉ. बी. आर. आंबेडकर ने संविधान का आत्मा कहा है ?
- (४) मूल अधिकार और निदेशक तत्वों में क्या अंतर है ?
- (५) भारत के राष्ट्रपति राज्य सभा में कितने सदस्यों को नियुक्त कर सकते हैं ?
- (६) राज्य सभा के सदस्यों की समय-अवधि बताइए ।
- (७) सार्वत्रिक पुख्तवय मताधिकार क्या है ?

२ भारतीय संविधान के उद्गमस्रोत समझाइए ।

अथवा

२ 'भारतीय संविधान की उद्देशिका में व्यक्त हुए उद्देश्यों की विस्तृत चर्चा कीजिए ।

३ 'राज्यनीति के मार्गदर्शक सिद्धांत' – इस विषय उपर निबंध लिखिए ।

अथवा

३ 'भारत के राष्ट्रपति संविधानीय अध्यक्ष हैं' – इस विधान की जाँच कीजिए ।

४ भारत के प्रधानमंत्री के स्थान और शक्तियाँ की वर्तमान संदर्भ के साथ चर्चा कीजिए ।

अथवा

४ 'केन्द्र-राज्य संबंध' – इस विषय उपर निबंध लिखिए ।

५ संक्षिप्त टिप्पणियाँ लिखिए : (किन्हीं दो)

- (अ) राज्यपाल
- (ब) न्यायपालिका का महत्व
- (क) प्रादेशिक दल
- (ड) चुनाव पंच ।